

Výzkum na internetu – praxe a metody (PSY218)

Syllabus 2009

Vyučující: doc. PhDr. David Šmahel, Ph.D.

Kontakt: smahel@fss.muni.cz

Garant: doc. PhDr. David Šmahel, Ph.D.

Ukončení: zápočet

Základní charakteristika:

Kurz je jednosemestrový, v rozsahu dvou hodin týdně. Seminář je realizován jako projektová výuka, od studentů se očekává naplánování a realizace výzkumného projektu, kde sběr dat bude realizován prostřednictvím internetu.

Určení předmětu:

Bakalářský stupeň, všichni studenti MU, především FSS A FF MU. Ideálním účastníkem kurzu je student plánující realizaci bakalářské práce v následujícím (případně tomto) semestru se sběrem dat prostřednictvím internetu. Kurz by měl studentovi pomoci zvládnout metodologická úskalí takového projektu, ať již se bude jednat o kvantitativní nebo kvalitativní výzkum. Předmět není vhodný pro studenty prvních ročníků, předpokladem je absolvování a znalost předmětu metodologie sociálních věd. Není cílem předmětu suplovat předmět metodologie, nýbrž doplnit znalosti o specifika jejího využití na internetu.

Cíl kurzu:

Cílem kurzu je seznámit studenty s praktickými aspekty výzkumu na internetu, respektive výzkumu realizovaného ve virtuálním prostředí, ukázat metody a možnosti výzkumu na internetu, jeho pozitiva, negativa a etická úskalí. Základním prvkem semináře bude praktická realizace on-line výzkumu v týmech více studentů (možno i samostatně v souvislosti s bakalářskou prací studenta). Realizace tohoto výzkumného projektu bude probíhat v průběhu celého semestru, přičemž budou diskutovány metodologické aspekty a specifika takového druhu projektu v kontextu prezentovaného teoretického pozadí.

Praktickým výsledkem kurzu je představení metodologických úskalí výzkumu na internetu, včetně praktického vyzkoušení takového výzkumu, což mohou studenti využít jak při realizaci vlastních výzkumů (bakalářských prací), tak potenciálně v praxi v marketingových firmách, které se takovým typem výzkumu zabývají.

Požadavky na zápočet:

- (1) Aktivní účast na seminářích (80%)
- (2) Přečtení jednoho zadaného vědeckého článku nebo kapitoly o metodách výzkumu na internetu a jeho představení na semináři ostatním v krátkém vystoupení.
- (3) Práce na návrhu projektu výzkumu realizovaného na internetu, realizace tohoto projektu a prezentace použitých metod a výsledků projektu na semináři. (Práce na projektu bude probíhat v průběhu celého semestru).

1. Představení struktury semináře, diskuse o náplni semináře a očekávání studentů od semináře.

Úvod k výzkumům realizovaným po internetu.

2. Specifika realizace výzkumů prostřednictvím internetu - pozitiva a negativa internetových výzkumů. Praktická část: Témata studentských výzkumných projektů, rozdělení do pracovních týmů.

Literatura:

- Evans, R. J., A. Mathur. 2005. „The Value of On-line Surveys.“
- Hewson, C. et al. 2003. *Internet Research Methods: A Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences.*
- Mann, Ch., F. Stewart. 2000. *Internet Communication and Qualitative Research: A Handbook for Researching Online.*
- Wright, K. B. 2005. „Researching Internet-based Populations: Advantages and Disadvantages of Online Survey Research, Online Questionnaire Authoring Software Packages, and Web Survey Services.“

3. On-line seminář: experiment, on-line focus group.

4. Specifika internetové populace - problematika výběru vzorku a reprezentativity, cíle online-výzkumů. Praktická část: Cíle studentských výzkumných projektů, výběr vzorku pro projekty

Literatura:

- a. Hewson, C. et al. 2003. *Internet Research Methods: A Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences.*
- b. Šmahel, D. 2006b. World Internet Project: Czech Republic – obsah výsledků projektu [online], různé statistiky uživatelů internetu

5. Přehled typů výzkumu, výhody a nevýhody, etická úskalí výzkumů on-line. Praktická část: Promyšlení použitých metod pro studentské projekty.

Literatura:

- a. Clarke, P. 2000 The Internet as a Medium for Qualitative Research [online].
- b. Hewson, C. et al. 2003. *Internet Research Methods: A Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences*.
- c. Mann, Ch., F. Stewart. 2000. *Internet Communication and Qualitative Research: A Handbook for Researching Online*.

6. Výzkumné techniky on-line: pozorování. Praktická část: Promyšlení použitých metod pro studentské projekty.

Literatura:

- a. Hewson, C. et al. 2003. *Internet Research Methods: A Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences*.
- b. Mann, Ch., F. Stewart. 2000. *Internet Communication and Qualitative Research: A Handbook for Researching Online*.

7. Interview on-line, úskalí rozhovorů po internetu. Praktická část: Promyšlení nástrojů sběru dat pro studentské projekty.

Literatura:

- a. Crichton S., S. Kinash. 2003. „*Virtual Ethnography: Interactive Interviewing Online as Method*.”
- b. Hewson, C. et al. 2003. *Internet Research Methods: A Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences*.
- c. Mann, Ch., F. Stewart. 2000. *Internet Communication and Qualitative Research: A Handbook for Researching Online*.

8. Focus groups on-line, experiment. Praktická část: Promyšlení nástrojů sběru dat pro studentské projekty.

Literatura:

- a. Campbell, M.K., A. Meier, C. Carr, Z. Enga et al. 2001. „Health behavior changes after colon cancer: A comparison of findings from face-to-face and on-line focus groups.”
- b. Clarke, P. 2000 The Internet as a Medium for Qualitative Research [online].
- c. Hewson, C. et al. 2003. *Internet Research Methods: A Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences*.
- d. Mann, Ch., F. Stewart. 2000. *Internet Communication and Qualitative Research: A Handbook for Researching Online*.
- e. Wallace, P. 1999. *The Psychology of the Internet*.

9. Technické aspekty realizace on-line výzkumů. Praktická část: Diskuse technické realizace studentských projektů.

Literatura:

- a. Birnbaum, M. 2004. „*Human Research and Data Collection via the Internet*.”

10. Jazyk a jeho analýza, analýza textu.

Literatura:

- a. Clarke, P. 2000 The Internet as a Medium for Qualitative Research [online].
- b. Hewson, C. et al. 2003. *Internet Research Methods: A Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences*.
- c. Mann, Ch., F. Stewart. 2000. *Internet Communication and Qualitative Research: A Handbook for Researching Online*.

11. Kvantitativní metody.

Literatura: viz. survey

12. Survey. Virtualita a data.

Literatura:

- a. Fricker, S. et al. 2005. „An Experimental Comparison of Web and Telephone Surveys.“
- b. Hewson, C. et al. 2003. *Internet Research Methods: A Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences*.
- c. Mann, Ch., F. Stewart. 2000. *Internet Communication and Qualitative Research: A Handbook for Researching Online*.
- d. Sheehan, K. B., M. G. Hoy. 1999. Using E-mail To Survey Internet Users In The United States: Methodology And Assessment.

13. Prezentace výzkumů a jejich výsledků.

Literatura:

Best, S. J., B. S. Krueger. 2004. *Internet Data Collection*. London: Sage Publications.

Birnbaum, M. 2004. „Human Research and Data Collection via the Internet.“ Annual Review of Psychology 55: 803-820. Dostupné z:
<http://proquest.umi.com/pqdweb?did=536083881&sid=4&Fmt=4&clientId=45397&RQT=309&VName=PQD>

Clarke, P. 2000 The Internet as a Medium for Qualitative Research [online]. Paper presented at Web 2000 Conference, September 6, Johannesburg: Rand Afrikaans University. Dostupné z:
www.und.ac.za/users/clarke/web2000/pc.pdf

Evans, R. J., A. Mathur. 2005. „The Value of On-line Surveys.“ *Internet Research* 15 (2): 195-220. Dostupné z:

<http://proquest.umi.com/pqdweb?did=850972701&sid=3&Fmt=4&clientId=45397&RQT=309&VName=PQD>

Gackenbach, J. (Ed.), *Psychology and the Internet, intrapersonal, interpersonal, and transpersonal implications*. San Diego: Academic Press. ISBN: 0-12-271950-6

Hewson, C. et al. 2003. *Internet Research Methods: A Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences*. London: Sage Publications. (Mám doma.)

Illingworth, N. 2001. „The Internet Matters: Exploring the Use of the Internet as a Research Tool.“ *Sociological Research Online* 6 (2). Dostupné z:
<http://www.socresonline.org.uk/6/2/illingworth.html>

Jones, S. (ed.) 1999. *Doing Internet Research – Critical Issues and Methods for Examining the Net*. London: Sage Publications.

Mann, Ch., F. Stewart. 2000. *Internet Communication and Qualitative Research: A Handbook for Researching Online*. London: Sage Publications.

Sheehan, K. B., M. G. Hoy. 1999. Using E-mail To Survey Internet Users In The United States: Methodology And Assessment. *Journal of Computer-Mediated Communication*. 4 (3) March 1999. Dostupné z: <http://jcmc.indiana.edu/vol4/issue3/sheehan.html>

Wright, K. B. 2005. „Researching Internet-based Populations: Advantages and Disadvantages of Online Survey Research, Online Questionnaire Authoring Software Packages, and Web Survey Services.“ *Journal of Computer-Mediated Communication* 10 (3). Dostupné z: <http://jcmc.indiana.edu/vol10/issue3/wright.html>

Doplňková literatura:

Bainbridge, W. S. 1999. „Cyberspace: Sociology's natural domain.“ *Contemporary Sociology* 28 (6): 664-8. Dostupné z:
<http://proquest.umi.com/pqdweb?did=47509680&sid=4&Fmt=3&clientId=45397&RQT=309&VName=PQD>

Coomber, R. 1997. „Using the Internet for Survey Research“ *Sociological Research Online* 2 (2). Dostupné z <http://www.socresonline.org.uk/socresonline/2/2/2.html>

Crichton S., S. Kinash. 2003. „*Virtual Ethnography: Interactive Interviewing Online as Method*.“ *Canadian Journal of Learning and Technology* 29 (2). Dostupné z: http://www.cjlt.ca/content/vol29.2/cjlt29-2_art-5.html

Fricker, S. et al. 2005. „An Experimental Comparison of Web and Telephone Surveys.“ *Public Opinion Quarterly* 69 (3): 370-393. Dostupné z: <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=924411911&sid=17&Fmt=4&clientId=45397&RQT=309&VName=PQD>

Gackenbach, J. (ed.). 1998. *Psychology and the Internet, intrapersonal, interpersonal, and transpersonal implications*. San Diego: Academic Press.

Suler, J. 2001. *The Psychology of Cyberspace* [online]. Dostupné z: <http://www.rider.edu/~suler/psycyber/psycyber.html>

Šmahel, D. 2003a. *Adolescenti a internet: Identita, vztahy, komunikace*. Doktorská disertační práce. Brno: Masarykova univerzita

Šmahel, D. 2003b. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton.

Šmahel, D. 2006a. *Internet v ČR – jen pro vzdělané a bohaté?* [online]. Dostupné z: <http://www.isdn.cz/clanek.php?cid=7333>

Šmahel, D. 2006b. *World Internet Project: Czech Republic – obsah výsledků projektu* [online]. Dostupné z : <http://www.isdn.cz/clanek.php?cid=8052>

Wallace, P. 1999. *The Psychology of the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press.